

Tett liggeareal til økologisk sau

Praktiske fjøsløsninger:

Eksempel 3 – Fjøs i Møre og Romsdal til 54 økologiske vinterfôra sau

NORSØK FAGINFO | NR 8/2017, ISBN: 978-82-8202-049-7

Norsk senter for økologisk landbruk

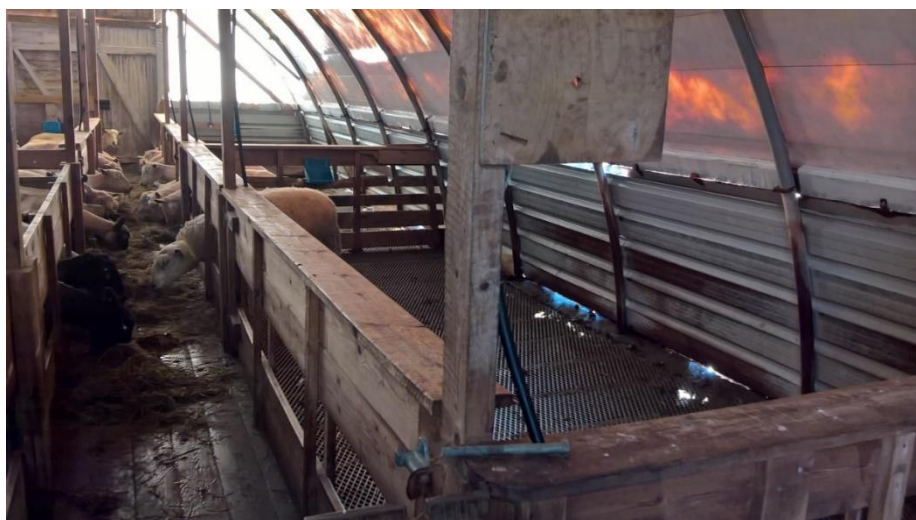
Kristin Sørheim & Rosann Johanssen, NORSØK
kristin.sorheim@norsok.no &
rosann.johanssen@norsok.no

NORSØK har i samarbeid med Norsk Landbruksrådgivning, Debio og Norsk sau og geit gjennomført et prosjekt for å komme med praktiske løsninger til hva man kan gjøre for å tilfredsstille kravet om tett liggeareal på minst 0,75 m² av minimumsarealkravet på 1,5 m² per vinterfôra sau og 0,18 m² av minimumsarealkravet på 0,35 m² per lam (frem til beiteslipp) i økologisk produksjon.

Dette temaarket tar for seg eksempel 3 av totalt 6 eksempler med egne temaark.

Beskrivelse av dagens løsning

Dette bruket drives i dag konvensjonelt men det vurderes en omlegging til økologisk produksjon og reduksjon av dyretallet fra ca. 90 til 54 vinterfôra sau. Eksempelet tar for seg en liten, uisolert hall bygd i 2004 på 8 x 12 m med full gjødselkjeller og bløtgjødselhåndtering. På bruket er det i tillegg et eldre fjøs med rikelig areal som kan benyttes. Som eksempelfjøs har vi imidlertid valgt å konsentrere oss om hallen, som er en standard størrelse i salg. Bruket har både norsk kvit sau og spælsau.

Bilde 1 og 2: Bilde av dagens løsning. Foto: Kristin Sørheim.

Forslag til løsning

Her foreslås rekker med liggepaller på 0,80 x 1,20 m langs ytterveggene og langs den ene sida i midtbingen. Det kan benyttes vanlig europall, tettet med lister og med sagflis til strø eller dekt med gummimatte. Dette gir nok totalareal og nok tett golv til 54 vinterføra sau. I lammingstiden tas pallerne i midtbingene ut, og disse bingene innredes med løse skillevegger som lammingsbinge og med halm til strø. Etter lamming flyttes mødre og lam ut i ytterbingene. Løsningen er testet ut i dette fjøset, både paller med og uten helling, paller med og uten gummimatte til overdekning, og paller med ulike hellingsskinner.

Kostnaden er minimal ved bruk av europall og brukte fjøsmatter. Ved å bruke samme enhetskostnad på liggepaller som i eksempel 1, får man en kostnad på kr 20 000,- for paller uten gummimatte og kr 40 000,- for paller med gummimatte. Økt arbeidstid med renhold blir minimal når det brukes trepaller med 0,70 – 0,80 m bredde og ca. 10 helling, mens det blir noe merarbeid med paller med gummimatte og 1,20 m bredde, men med samme helling. For å få nok tett golv per sau foreslås paller med 1,10 m bredde og ca. 10 % helling, lagt i bakkant av bingene. Eventuelt paller med 0,80 m bredde og 10 % helling, som blir lagt i U-form i bingene. Det foreslås også å åpne til to separate luftegårder, slik at alle sauene kan komme ut og tas inn igjen uten særlig ekstra arbeid med sortering.

Liggepaller: 1,1 m brede	[Orange rectangle]		
Binge: 2,15 m brede	[Yellow rectangle]		
Fôrbrett: 0,75 m brede	[Green rectangle]		
8 meter bredt fjøs	[Yellow rectangle]	[Yellow rectangle]	
	[Orange rectangle]	[Orange rectangle]	
	[Green rectangle]		
	[Yellow rectangle]	[Yellow rectangle]	
	[Orange rectangle]	[Orange rectangle]	
	Binge: 6 m lengde	Binge: 6 m lengde	Ledig areal: 3 m lengde
	Grønn: Fôrbrett	15 m langt fjøs	
	Orange: Tett golv		
	Gul: Strekkmetall		

Tegning 1: Enkel fjøstegning tegnet på Excel av Kristin Sørheim og Rosann Johanssen.

Tett liggeareal til økologisk sau

8 | 2017

NORSØK FAGINFO

www.norsok.no